

Detaljplan för Vättungen 1:399

Bengtsfors kommun, Västra Götalands län

PLANBESKRIVNING

**ANTAGANDEHANDLING
OKTOBER 2017**

Detaljplan för Vättungen 1:399.....	1
Bengtstors kommun, Västra Götalands län.....	1
Planhandlingar	3
Syfte	3
Planförfarande och tidplan	3
Planens förenlighet med 3, 4 och 5 kap MB	4
Planområdet	4
Läge	5
Planens avgränsning.....	5
Areal	5
Markägoförhållanden	5
Tidigare ställningstaganden	5
Översiktliga planer	5
Detaljplaner, områdesbestämmelser och förordnanden	5
Riksintressen	6
Behov av miljökonsekvensbeskrivning (MKB).....	7
Miljömål.....	7
Nuvarande miljötillstånd och planens förhållande till dessa.	8
Miljökvalitetsnormer.....	8
Förändringar	9
Förutsättningar	11
Historiebeskrivning över Bäckeby bruk	11
Kulturhistorisk miljö	12
Bebyggelse inom planområdet.....	13
Natur inom planområdet	18
Hälsa och säkerhet	19
Teknisk försörjning	22
Gator och trafik	25
Konsekvenser	26
Konsekvenser för näringslivet	26
Konsekvenser för kulturmiljön	26
Fastighetsrättsliga konsekvenser	26
Konsekvenser för miljön	26
Konsekvenser för miljökvalitetsnormen för vatten	27
Konsekvenser för naturvården	27
Plangenomförande	27
Genomförandetid	27
Huvudmannaskap.....	27
Ansvars- och kostnadsfördelning	27
Fastighetsrättsliga frågor.....	28
Medverkande tjänstemän	28

Planhandlingar

Planhandlingarna utgörs av:

Denna planbeskrivning
Plankarta på underlag av grundkarta
Fastighetsförteckning
Samrådsredogörelse
Granskningsutlåtande

Utredningar som utgör underlag:

Analysresultat jordprover, Sweco daterad 2016-12-09.
Analysresultat grundvattenprover, Sweco daterad 2016-12-13.
Ljudnivåer från industri, Vättungen 1:399, Akustikforum daterad 2017-03-23.
Geoteknisk undersökning, Vättungen 1:399, Sweco reviderad 2017-05-09 med komplettering daterad 2017-06-26.
Dagvattenutredning, Vättungen 1:399, Sweco Civil AB daterad 2017-03-31
Bergteknisk undersökning för detaljplan för Vättungen 1:399, Sweco, daterad 2017-06-08.

Syfte

Syftet med detaljplanen är att ge industrin möjlighet att utvecklas genom en utökad byggrätt.

Peterson Packaging AB tillverkar förpackningar, bl.a. till livsmedelsindustrin och planerar att BRC-certifiera verksamheten*. Detta kräver en ändrad logistikhantering inom fabriksområdet så att produktionen blir integrerad inomhus, både vad avser tillverkning och paketering som för personal.

För fabriksområdet gäller i dag Byggnadsplan för Bäckefors Bruk. Merparten av den utbyggnad som planeras kommer att ske på mark som inte får bebyggas, s.k. prickmark. Företagets utvecklingsbehov måste därmed säkerställas genom en mer ändamålsenlig detaljplan.

Företaget har strax under 100 anställda på plats i Bäckefors och i ett vidare perspektiv syftar detaljplanen till att säkerställa befintlig verksamhet på orten.

Planförfarande och tidplan

Planen handläggs med standardförfarande enligt PBL 2010:900 (SFS 2016:252) 5 kap 6§.

Samråd

Dialog med Länsstyrelsen, berörda myndigheter, berörda kommuner, kända sakägare och boende, föreningar, allmänhet med flera.

*BRC= British Retail Consortium är en global standard för livsmedelssäkerhet.

Syftet med samrådet är att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och ge möjlighet till insyn och påverkan. Samrådet har skett 25 november – 16 december 2016.

Granskning

Innan planen antas ska kommunen låta förslaget till detaljplan granskas. Den som vill lämna synpunkter på förslaget ska göra detta skriftligt. Granskningen har genomförts 11 april – 2 maj 2017.

Granskningsutlåtande

Efter granskningstiden sammanställs inkomna synpunkter från samråd och granskning i ett granskningsutlåtande. Handlingarna revideras om det bedöms vara relevant.

Antagande

Detaljplanen kommer att antas av kommunstyrelsen. Antagandet beräknas kunna ske i oktober 2017.

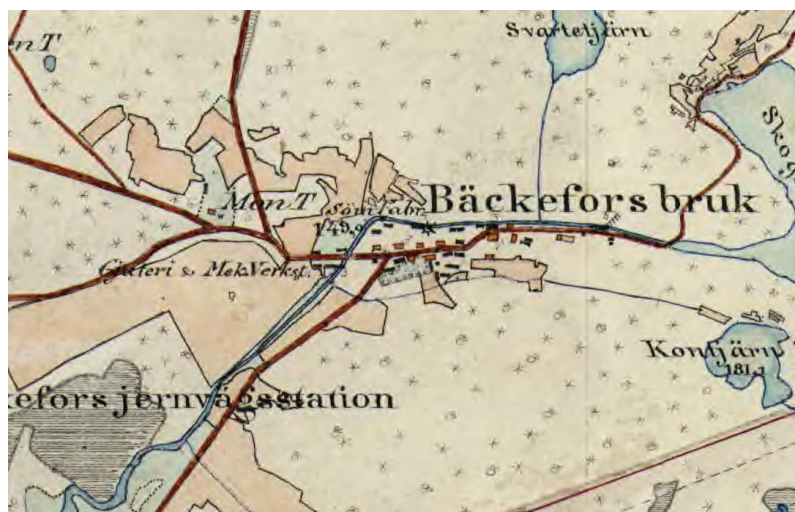
Laga kraft

Under förutsättning att beslutet att anta detaljplanen inte överklagas så vinner detaljplanen laga kraft 3 veckor efter det att beslut om antagandet anslagits på kommunens anslagstavla.

Planens förenlighet med 3, 4 och 5 kap MB

Planförslaget bedöms vara förenligt med 3, 4 och 5 kap. miljöbalken (MB) vilka reglerar hushållning av mark- och vattenområden samt miljökvalitets-normer.

Planområdet

Utdrag från häradskartan 1890-1897

Läge

Aktuellt planområde är beläget vid Gamla Bruksgatan 68-72, öster om Bäckefors centrum och inom en bruksmiljö som har haft industriell verksamhet allt sedan 1700-talet.

Planens avgränsning

Planområdet begränsas till företagets faktiska industriområde då det är viktigt för verksamheten att detaljplanen kan tas fram utan fördröjning. Den del av kulturmiljön som ingår i planområdet utgörs av byggnader som används av företaget i den dagliga driften.

Ungefärlig planområdesgräns är markerad med blå linje

Areal

Det aktuella planområdet omfattar drygt 5 ha.

Markägoförhållanden

Inom planområdet äger Peterson Eiendom AB den ingående fastigheten Vättungen 1:399.

Övrigt berörda inom planområdet så som nyttjanderättshavare, servitut- och ledningsrättshavare redovisas i fastighetsförteckningen.

Tidigare ställningstaganden

Översiktliga planer

För Bäckefors finns en fördjupad översiktsplan som antogs 2006 vilken gäller parallellt med Bengtsfors översiktsplan som antogs 2013-11-27.

I den fördjupade översiktsplanen har ett markområde avsatts för att befintlig verksamhet ska kunna utvecklas. Planförslaget är därför helt i enlighet med den fördjupade översiktsplanen.

Detaljplaner, områdesbestämmelser och förordnanden

Planområdet berör en byggnadsplan. Genomförandetiden för planen har gått ut.

Namn	Beteckning	Laga kraft	Kommentar
Byggnadsplan för Bäckefors Bruk	15-STY-3717	1982-10-05	Ersätts delvis

Riksintressen

Kulturvård

Det aktuella planområdet ligger inom område som är riksintresse för kulturmiljövården enligt kapitel 3 MB (Miljöbalken). Den breda bruksgatan utgör en mycket välbevarad bebyggelsemiljö från tiden då Lancashiresmidet infördes på bruket 1829. Bäckefors bruk är den bäst bevarade bruksmiljön i Dalsland. Bruksmiljön beskrivs mer ingående längre fram i dokumentet.

Bebyggelsemiljöns kärnvärden i området utgörs i stort av en herrgårdsbyggnad, fabriksbyggnader av olika slag, bostäder, kontor, ekonomibygnader samt en skola från 1829, som numera är museum.

Bevarandevärdena är stora men bedöms inte påverkas negativt genom föreslagen detaljplan utan ges ett fortsatt skydd genom bestämmelser om rivningsförbud och bebyggelsens exteriör.

Detaljplanen angränsar i både nordöst och nordväst till områden som är skyddade fornlämningsområden.

Naturvård

Teåkersälven som ligger strax nordväst om planområdet utgör riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6§ MB. Teåkersälven har hög biologisk funktion då den fungerar som genbank för flodpärlmussla. Teåkersälven har flöden från Gällsjön, Stora- och lilla Olsjön och

Marsjön. Tillrinning sker även från Bred mosse, Norra- och Södra Flottevattnet samt andra småsjöar i området. Teåkersälven omfattas inte av strandskydd.

Riksintresset bedöms inte påverkas av föreslagen detaljplan.

Behov av miljökonsekvensbeskrivning (MKB)

Planändringen bedöms inte innebära sådan risk för betydande miljöpåverkan att en särskild miljökonsekvensbeskrivning enligt Plan- och bygglagen 4 kap. 34 § behöver upprättas.

Miljömål

Det svenska miljömålssystemet innehåller ett generationsmål och sexton miljö kvalitetsmål.

Generationsmålet innebär att vi till nästa generation ska lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

Miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till. Detaljplanen berör följande miljö kvalitetsmål:

Miljö kvalitetsmål	Definition
Giftfri miljö	Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrunds nivåerna."
Levande sjöar och vattendrag	"Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljö värden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas."
God bebyggd miljö	Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

Nuvarande miljötillstånd och planens förhållande till dessa.

Giftfri miljö

Bruksområdet återfinns hos länsstyrelsen som ett potentiellt förorenat område. I samband med framtagandet av denna detaljplan har därför genomförts provtagningar dels som jordprover och dels som grundvattenprover. Genom att prova grundvattnet kan man få indikation på om det finns föroreningar inom ett större område än vad som är fallet med jordprover. Resultaten visar på halter som understiger riktvärdena för mindre känslig markanvändning, vilket indikerar på att det inte är några större föroreningsproblem inom området.

Levande sjöar och vattendrag

Teåkersälven har en hög biologisk funktion och fungerar som lek- och uppväxtområde för flodpärlmussla, öring och flodkräfta. Kvartersmark för industri ligger 30 meter från Teåkersälven för att inte riskera att vattendraget påverkas. Till dagvattenbrunnarna inom området finns tätningar som ska användas för att eventuellt spill på den hårdgjorda ytan inte ska nå vattendraget utan kunna tas om hand på marken.

God bebyggd miljö

Området utgör en viktig kulturhistorisk miljö där det varit industri och därtill hörande bostadsbebyggelse under lång tid. De kulturhistoriskt viktiga byggnaderna som ingår i planområdet skyddas genom bestämmelser om bevarande och förbud mot rivning.

Befintliga system i form av infrastruktur för el, vatten, avlopp samt väg nyttjas utan att några större investeringar erfordras.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer infördes med miljöbalken år 1999. Det finns idag miljökvalitetsnormer för buller, luft och vatten.

Miljökvalitetsnormerna reglerar den kvalitet på miljön som ska uppnås till en viss tidpunkt. Utgångspunkten för en miljökvalitetsnorm är att den tar sikte på tillståndet i miljön och vad människan och naturen bedöms kunna utsättas för utan att ta alltför stor skada.

Teåkersälven är en nationellt viktig vattenförekomst varför miljökvalitetsnormen för vatten särskilt kommenteras.

Teåkersälven har i dagsläget måttlig ekologisk status och miljö kvalitetsnormen anger att statusen ska vara god till år 2021. Vattenförekomstens nuvarande ekologiska status orsakas av att vattendraget är fysiskt påverkat av människan genom till exempel dammar som hindrar fiskar och andra vattenlevande djur att vandra i vattensystemet. Djur och växter kan sakna naturliga livsmiljöer i strandzonen på grund av exempelvis strandskoning. Problemen kan åtgärdas med att vattendraget återställs i ett mer naturligt tillstånd. Detaljplanens genomförande innebär inte någon fysisk påverkan på vattendraget. En tillbyggnad kan dock komma att öka mängden dagvatten, genom att det blir mer hårdgjord yta, men detta kan uppvägas av att dagvattnet fördröjs. Företaget har en beredskapsplan där man har utarbetat rutiner bland annat för hur man hindrar oljor och andra kemikalier att sprida sig till den kringliggande miljön framför allt Teåkersälven.

Det finns idag inga indikationer på att gällande miljö kvalitetsnormer överskrids eller riskerar att överskridas inom områden som berörs eller påverkas av aktuell planläggning.

Förändringar

Den nya bebyggelse som kan tillkomma inom planområdet är verksamhetslokaler. Möjligheter finns att bygga en större industri lokal alternativt flera mindre. För den nuvarande verksamheten är det viktigt att kunna integrera de mindre byggnaderna med den större industri lokalen för att hela verksamhetens process ska kunna ske under samma tak. Planförslaget ger en anpassning till verksamhetens krav om miljöcertifiering samt integrerad logistikfunktion.

I planområdets nordvästra del finns en transformatorstation. Transformatorstationen har placerats delvis utanför byggrätten som finns i den gällande byggnadsplanen. Byggrätten anpassas till det nuvarande läget i föreslagen detaljplan.

Den kulturhistoriskt viktiga miljön utmed Bruksgatan skyddas genom planbestämmelser om bevarande och rivningsförbud för de enskilda byggnaderna samt prickmark mellan byggnaderna som säkerställer att inga nya byggnader tillkommer.

Användningen för flerbostadshuset föreslås vara bostad och kontor.

Planområdet angränsar i nordväst till ett fornlämningsområde. Inom 50 meter från fornlämningens gräns krävs tillstånd enligt Kulturmiljölagen för alla former av ingrepp. Detta säkerställs genom en planbestämmelse a på plankartan.

Förutsättningar

Historiebeskrivning över Bäckefors bruk

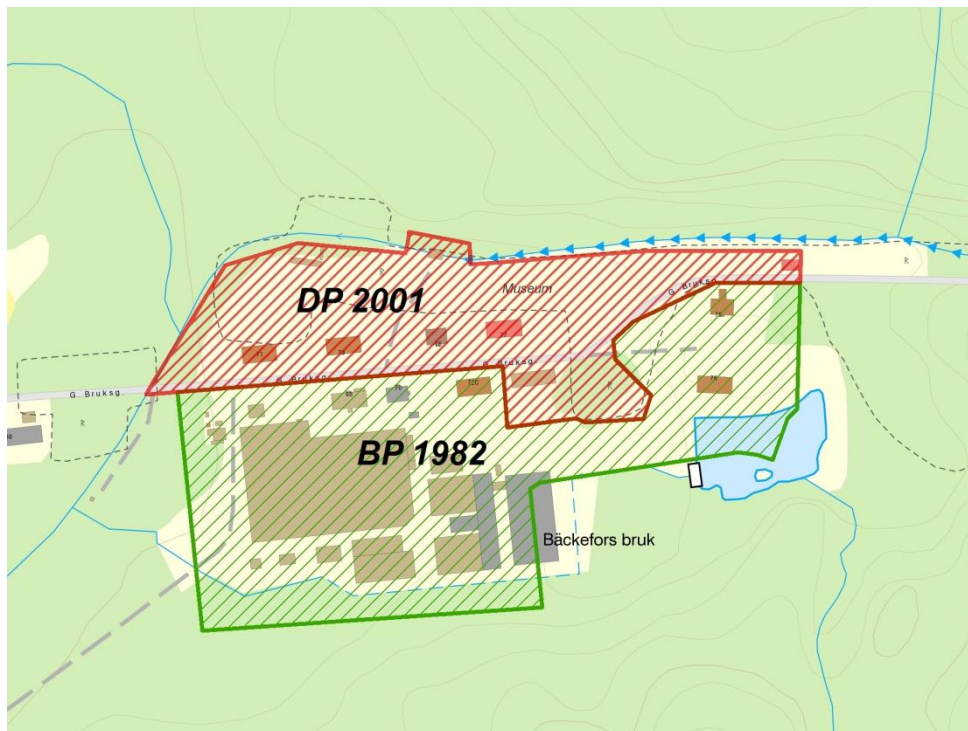
<p>Bilden är hämtad ur boken Bengtsfors kommun, Vår kulturmiljö1993.</p>	<p>Bruksmiljön är fortfarande en aktiv miljö med bostäder och verksamheter. Kartbild från 2017.</p>

Ståltillverkningen vid Bäckefors bruk startade 1767. År 1789 gavs tillstånd att smida stångjärn och Bäckefors bruk blev landets första bruk att använda "Lancashiremetoden" För denna metod tillkallades smeder från norra Wales för att arbeta vid bruket. Detta kom att innebära en omvandling av bruksområdet i form av nybyggnader för personal och för verksamheten i stort. Under 1860-talet lades stångjärnstillverkningen ner för att mot slutet av 1800-talet övergå till tillverkning av bl.a. takspån och hästskosöm. Mellan åren 1920-1950 bedrevs ingen verksamhet i området. År 1947 uppfördes en ny kraftstation vilket innebar nya förutsättningar och i slutet av 1950-talet uppfördes en ny fabriksbyggnad för tillverkning av bult och nagel. Denna verksamhet efterträddes av Dal Well 1982.

Kulturhistorisk miljö

Den plats som allra bäst bevarar minnet av den äldre järnbruksrörelsen i Dalsland är Bäckefors bruk. De byggnader som ingår i miljön finns kvar än idag men har delvis andra användningsområden. Herrgården, Engelska byggnaden och de tre arbetarbostäderna används fortfarande som bostadshus. Uthuslängan utgör idag garage kopplat till bostäderna. Skolan är ett museum och Förmansbyggnaden är en samlingslokal med sommarcafé. Brukskontoret används fortfarande som kontor till industrin, Handelsboden har gjorts om till personalbyggnad och Hejarsmedjan är förråd. Delar av Smedjeruinen i öster rasade under 2015. Enligt geotekniskt utlåtande över ruinerna föreligger risk för fortsatta ras.

Miljön är skyddad genom att den utgör riksintresse för kulturmiljövården. Byggnaderna har genom planbestämmelser i nuvarande byggnads- och detaljplaner skyddats från förvanskning. Inom den utpekade kulturmiljön finns en byggnadsplan från 1982 som delvis ersattes med en detaljplan 2001. Byggnadsplanen är markerad med grön färg och detaljplanen är markerad med röd färg i nedanstående bild.

I befintliga planer har de två bostadshusen, caféet och museet på norra sidan av Gamla Bruksgatan användningsbestämmelse Q; användning anpassad till bebyggelsens kulturvärden och rivningsförbud. Uthuslängan (garaget) på södra sidan av gatan har användningen Q; användning anpassad till bebyggelsens kulturvärden men inget rivningsförbud.

Herrgårdsbyggnaden, den engelska byggnaden och bostadshuset på södra sidan av gatan har användningen bostäder och kulturresevat. Kontoret, personalbyggnaden och förrådet (hejarsmedjan) har användningen industri och kulturresevat. Reseivat för befintlig kulturhistoriskt värdefull bebyggelse (Kulturresevat) innebär att byggnadsnämnden kan ställa högre krav på utformningen av detaljer samt val av material och färg.

Ruinerna inom den kulturhistoriska miljön är planlagda som allmän plats med användningen natur och fornlämning.

Ägarstrukturen för den kulturhistoriska bebyggelsemiljön är delad på Peterson Eiendom AB (industribyggnaderna och ett bostadshus), Pineskär Fastighets AB (bostadsbyggnader och uthuslängan) och Bengtsfors kommun (cafét, museet och ruinerna).

Bebyggelsemiljön finns upptagen i den kulturhistoriska byggnadsinventering som genomfördes av Stiftelsen Älvsborgs länsmuseum (numera Västarvet) 1986 och i kommunens kulturmiljöprogram från 1994. Kulturmiljöprogrammet rekommenderar att bebyggelsen ska underhållas kontinuerligt, hänsyn ska tas till dess kulturhistoriska värde samt att Bruksgatan ska undantas från ny bebyggelse.

Kulturhistoriskt viktiga byggnader får inte förvanskas och de ska underhållas och vårdas med material och metoder som överensstämmer med byggnadens kulturhistoriska värden enligt Plan- och bygglagen (2010:900) 8 kap 13 och 17 §§.

De stora hoten för den kulturhistoriska miljön är flera till exempel om byggnaderna rivs eller förvanskas så att områdets karaktär ändras, att förståelsen för värdet av kulturarvet minskar eller att byggnaderna inte kan ha någon faktisk användning. De har då inget värde för fastighetsägaren och underhållet riskerar att utebli med rivning som följd. Det är viktigt att byggnaderna har möjlighet att utvecklas och fungera för det de används för utan att för den delen förvanskas.

Planområdet gränsar i norr och väster till fornlämningen RAÄ Bäcke 10:1, som utgörs av ett hammarområde. De synliga lämningarna utgörs av fördämning, mur, ruiner efter såg, virkeshus, hammarbyggnad, ugnar, smedjor, boningshus, kolhus, järnbodar med flera byggnader. I markytan finns spår av användningen i form av järnslag och förslagget tegel, vilket tillsammans med det faktum att ytterligare ruiner kan finnas i området, ger en fingervisning om att fornlämningen inte är slutgiltigt avgränsad.

Bebyggelse inom planområdet

Bebyggelsen inom planområdet består av en större industrilokal och flera mindre industribyggnader. Vidare finns kontorsbyggnad, personalbyggnad, ett flerbostadshus och ett förråd. I området finns även transformatorstationer och en pumpstation för spillvatten.

Verksamhetens huvudbyggnad är drygt 7500 kvadratmeter till ytan.

Kulturhistoriskt värdefulla byggnader inom planområdet

Nedan redovisas de byggnader som ingår i den kulturhistoriskt viktiga miljön och som ligger inom det nu aktuella planområdet var för sig.

Flerbostadshuset

Tidigare arbetarbostad som idag inrymmer fyra bostadslägenheter. Huset har putsad och vitkalkad gråstenssockel, slamfärgad faluröd lockpanel med vita knutar och fönsterbågar i trä samt skiffertäckt sadeltak. Det finns två stentrappor med smidesräcken och två skorstenar i tegel. Skorstenarna har i samband med renovering försetts med huvar. Socklar ska målas med färg som anpassas till putsen. Till exempel ska kalkputs målas med kalkfärg.

Bevarandevärda karaktärsdrag

De viktigaste karaktärsdragena är skiffertaket, den stående lockpanelen målad med faluröd slamfärg, de vita knutarna, fönstrens olika utformning, de specifika pardörrarna med tillhörande lunettfönster samt stentrapporna med smidesräcken. Se bild ovan.

Kontoret

Kontoret är en tvåvåningsbyggnad med skifferklätt sadeltak och två skorstenar i tegel. Fasaden är ljusmålad (oljefärg), liggande träpanel på förvandring. Fönstren i bottenvåningen är tre rutor höga med tvärpost och i övervåningen två rutor höga. På vardera gaveln sitter ett halvront fönster med strålförmigt spröjs. Huset har två ingångar, en på långsidan mot gatan som utgör huvudingång och en på den östra gaveln. Vackra stentrappor med utsmyckade smidesräcken leder fram till ytterdörrarna. Ytterdörren på framsidan är en pardörr med tre fyllningar, troligen från tiden omkring 1800. Fasaden har en ljusare nyans än fönsterbågar, knutar och andra snickerier. Stensockeln består av putsad natursten.

Bevarandevärda karaktärsdrag

De viktigaste karaktärsegenskaperna är skiffertaket, liggande träpanel, fönstrens utformning och trapporna med smidesräcken. Den ljusa färgsättningen med kontraster av olika kulörer mellan fasad, knutar, fönster och andra markerade delar av byggnaden är viktiga karaktärsdrag.

Personalbyggnaden

Den före detta handelsboden används i dag till personalutrymmen. Byggnaden har två våningar och ett sadeltak som är klätt med tvåkupigt lertegel. Träfasaden har målats med faluröd slamfärg. Fasaden på långsidorna består av liggande panel på förvandring medan det på gavlarna är stående lockpanel. Fönstren har vita bågar och håller två rutors höjd.

På byggnadens östra del finns en vällingklocka bevarad.

Bevarandevärda karaktärsdrag

De viktigaste karaktärssegenskaperna är det tvåkupiga lertegeltaket, stående lockpanel på gavlarna och liggande träpanel på långsidorna målade med faluröd slamfärg samt fönstrens utformning och vällingklockan. Se ovanstående bilder.

Förrådsbyggnaden

För byggnaden som uppfördes under slutet av 1800-talet finns olika uppgifter om den ursprungliga användningen. Enligt den kulturhistoriska byggnadsinventeringen har förrådet varit en hejarsmedja medan andra uppgifter menar att byggnaden använts som isbod. Byggnaden har skifferklätt sadeltak och spritputsad vitmålad fasad. Vid framtida underhåll ska byggnaden målas med färg som anpassas till putsen. Fönstren är mångspröjsade och målade i kulören Engelskt rött. Takfot och fönsteromfattningar är slätputsade.

Bevarandevärda karaktärsdrag

De viktigaste karaktärsegenskaperna är skiffertaket, den putsade fasaden, spröjsade fönster samt färgkontrasterna mellan fasad och fönsterbågar.

Bebyggelse i anslutning till planområdet

Befintlig bebyggelse norr om Gamla Bruksgatan utgörs av 2 flerbostadslängor, Brukscaféet och skolmuseet. I anslutning till planområdets östra del ligger en förrådsbyggnad och ytterligare österut finns bruksherrgården och Engelska byggnaden.

Den äldre bebyggelsen norr om Gamla Bruksgatan.

Natur inom planområdet

Mark och vegetation

Marken inom planområdet används redan i dag till största del för industriverksamhet. I direkt anslutning till verksamhetens västra delar finns vegetation som består av enstaka lövträd och sly samt en mindre bergknalle som inte bedöms ha något lokalt naturvärde. Skogsområdet i söder utgörs av tät bevuxen ungskog.

Vy söder om industrin.

Strax utanför planområdets östra del ligger en branddamm. Dammen har konstruerats för att vara en del av industrins sprinklersystem. Tillrinningen till dammen sker från skogsmarken i sydöst och via en slang från turbinen i norr med vatten från Marsjön. Överskottsvattnet rinner i ett delvis kulverterat dike till Teåkersälven. I samband med utbyggnad inom planområdet kan diket behöva kulverteras ytterligare.

Avrinning via ett dike som delvis är kulverterat.

Hälsa och säkerhet

Grundvattenförhållanden

Grundvattnet är generellt högt i området kring Bäckefors. Enligt SGU:s redovisning av grundvattennivåer ligger grundvattnet i den närmsta mätpunkten på 147,11 meter över havet (m.ö.h). Vid tidigare byggprojekt vid industrin har grundvatten funnits så högt som ca 1,5 meter under markytan. I samband med den geotekniska undersökningen som genomförts av Sweco under mars 2017 uppmättes fritt vatten i provhål på mellan 0,8 – 1,6 meters djup.

Förorenad mark

Vättungen 1:399 ligger inom område som i Länsstyrelsens MIFO-register anges som potentiellt förorenat område med riskklass 2. Dagens verksamhet bedöms inte förorena marken utan det är tidigare verksamheter som föranleder riskklassningen. Misstankar finns om att marken kan vara förorenad med tungmetaller och oljespill. Dalslands Miljö- och Energikontor har tillsynsansvaret för verksamheten.

Utifrån äldre ritningar och flygfoton görs bedömningen att där fabriken ligger i dag har ingen större verksamhet bedrivits före fabriken byggdes. Områdena bestod mestadels av skogs- och åkermark. På häradskartan 1890-1897 finns dock en del byggnader utmed gatan samt öster om fabriksområdet.

För att utreda om marken är förorenad har en miljöundersökning genomförts.

Grundvattenprover har tagits i två punkter inom planområdet, punkt 1602 och 1605 enligt nedanstående bild. Analysen utfördes med ett brett screeningpaket och den visar endast på spår av föroreningar som fenoler, metallerna kobolt, nickel och zink, toluen, halogenerade kolväten och mineralolja. Jordprover har tagits i sex olika punkter, 1601-1606 enligt nedanstående bild och på två olika djup, dels på 0,5 meters djup och dels på 1 meters djup. Resultatet visar generellt låga halter utom i provpunkt 1601 där kvicksilverhalten överstiger riktvärdet för känslig markanvändning men inte för mindre känslig markanvändning vilket industri är. Vid eventuella schaktarbeten ska man vara medveten om att det kan finnas förhöjda kvicksilverhalter i främst det östra området. Vid schaktning ska Dalslands Miljö- och Energiförbund kontaktas och provtagning av schaktmassor genomföras. Bedömningen är att värdena är så låga att föreslagen markanvändning inte hindras.

Geoteknik

För att utreda de geotekniska förutsättningarna inom planområdet har såväl en geoteknisk undersökning (Sweco, 2017-05-09) som en bergteknisk undersökning (Sweco, 2017-06-08) genomförts.

Den geotekniska undersökningen visar att industriområdet utgörs av övervägande fast jord och morän. Inom området för den nuvarande industrin bedöms säkerheten mot stabilitetsbrott vara tillfredställande, erosionsrisken som liten och byggnader bedöms kunna grundläggas ytligt i fast ostörd naturligt lagrad jord.

I planområdets sydvästra del återfinns finkornigare jord där stabilitets-situationen bedöms vara tillfredsställande för en utbredd marklast på upp till 50 kPa. Detaljplanen innehåller en planbestämmelse b₁, om att det krävs detaljerad utredning inför val av grundläggning i det fall man önskar bygga i detta område.

Diket/bäcken söder om befintliga industribyggnader är erosionsskyddad och risken för erosion bedöms som liten. I den sydvästra delen av planområdet där jorden är finkornigare, föreligger risk för erosion i bäckens västra del då den inte är erosionsskyddad. Detaljplanen

innehåller en planbestämmelse a2 om att bäcken ska erosionsskyddas vid byggnation inom sydvästra delen av planområdet. Området som är aktuellt att erosionsskyddas är markerat med prickmark i plankartan. 10 meter närmast Teåkersälven (utanför planområdet) behövs inget erosionsskydd. Den del av Teåkersälven som sträcker sig förbi planområdet är i stort sett helt rak och erosionsaktiviteten är därför relativt låg. Med hänsyn till de höga naturvärden som finns i Teåkersälven bör utloppet i Teåkersälven lämnas orört.

Hantering av yt- och dagvatten ska ske på sådant sätt att det inte ökar risken för erosion i bäcken.

Översiktliga stabilitetskarteringar för Bengtsfors kommun har påvisat att det saknas förutsättningar för skred eller ras inom redan bebyggda områden. I gällande översiktsplan bedöms stabilitetsförhållandena i kommunen som generellt mycket goda.

Den bergtekniska undersökningen visar att berget tenderar att skapa branta skärningar vid sprängning och att bergutfallet kan bli större än planerat. För att möta detta rekommenderas antingen en flack släntlutning på omkring 25 % eller en bergförstärkning, utifrån vilket alternativ som bedöms vara mest kostnadseffektivt. I plankartan finns två bestämmelser **b₄** och **b₆** som reglerar block- och släntstabiliteten inom berört område. **b₄** anger största släntlutning 25° alternativt förstärkning av berg. **b₆** anger att efter genomförd schakt av jord eller berg ska en bergteknisk sakkunnig bedöma blockstabiliteten i området och vid behov föreslå åtgärder för att säkra planområdet för risk för ras från området söder om planområdet.

Sydöst om planområdet påträffades en mindre svacka/dalsänka i terrängen med en brant stående skärning, där det finns flertalet block som vid sprängningsarbeten riskerar att falla ned mot planområdet. Om det enbart byggs en väg runt befintliga byggnader, utgör bergskärningarna ingen risk, då avståndet är för stort. Det är först när sprängningsarbeten ska genomföras inom det aktuella området som risken måste hanteras. I plankartan hanteras denna risk genom en planbestämmelse **b₃**; ”Innan sprängningsarbeten ska lösa block och stenar i den naturliga slänten säkras. Säkringen sker genom att rensa mindre stenar och att säkra större block med bergbult. Exakt omfattning av säkringen måste bestämmas vid tidpunkten för sprängningsarbetena.” Bestämmelsen **b₆** reglerar att även efter genomförd schakt av jord eller berg ska en bergteknisk sakkunnig bedöma blockstabiliteten i området och vid behov föreslå åtgärder för att säkra planområdet för risk för ras från området söder om planområdet.

Såväl den geotekniska som den bergtekniska undersökningen utgör viktiga underlag i framtida bygglovprövningar.

Radon

Enligt den översiktliga kartering av riskområden för markradon som utfördes av Västsvenska Berg 1986, ligger Bäckefors bruk strax utanför område som angivits ha eventuellt höga radonförekomster.

Buller

Bostadshuset, i anslutning till fabriksområdet, ligger på ett avstånd av 10 meter från Gamla Bruksgatan och ca 25 meter från industrins nuvarande

rangeringsyta. Genom de låga trafiknivåerna och avståndet till Gamla Bruksgatan utgör inte buller från vägtrafiken någon störning. Visst buller från rangeringsytan förekommer under dagtid.

Akustikforum har genomfört mätning av buller i och vid bostadshuset den 3 mars 2017 på förmiddagen. Under tiden för mätningarna lastades och lossades ett flertal lastbilar och verksamheten var representativ för hur det brukar se ut och låta på dagtid. Verksamheten pågår inte under natten, kl 22 – 06, varför det inte är relevant att göra någon mätning av ljudnivåerna under den tiden.

I en av lägenheterna (inomhus) uppmättes ljudnivåerna till 54 dB maximal och 30 dB ekvivalent. Utomhus (mot rangeringsytan) uppmättes ljudnivåerna till 77 dB maximal och 56 dB ekvivalent.

I BBR anges riktvärden för inomhusbuller under dagtid till att som högst vara 30 dB ekvivalent ljudnivå. Detta krav uppfylls knappt enligt mätningen. För den maximala ljudnivån finns endast riktvärden för nattetid.

Boverket anger även riktvärden för utomhusbuller vilka är lite olika beroende på om bostaden har en ljuddämpad sida (zon B) eller inte (zon A). I det här fallet är det betydligt mindre buller på den sida som vetter mot Gamla Bruksgatan som har mycket liten trafik förbi huset varför den kan ses som ljuddämpad och ingår då i Boverkets zon B. Samtliga lägenheter är genomgående och har därmed en del av rummen vända mot tyst sida. Riktvärdena utomhus för zon B är dagtid 60 dB och kvällstid 55 dB ekvivalent ljudnivå. Det uppmätta värdet överstiger knappt riktvärdet för kvällstid men understiger riktvärdet för dagtid.

Sammantaget innebär detta att det bedöms som lämpligt att använda byggnaden som bostad.

Bullernivåerna är inte så höga att en bullerdämpning krävs men ett plank mellan trädgården och industriverksamheten skulle kunna ha andra positiva effekter såsom avskärmning av bostadshusets utemiljö. Ett plank bedöms inte inverka negativt på områdets kulturvärden under förutsättning att det inte placeras för långt fram mot Gamla Bruksgatan.

Räddningstjänst

Räddningstjänsten har brandstation i anslutning till väg 172/166 i Bäckefors samhälle med deltidsbrandkår. Insattiden till planområdet är mer än 10 minuter. Det är därför viktigt att brandskyddsdokumentationen är väl genomarbetad inför bygglovsprövningarna.

Teknisk försörjning

Vatten och avlopp

Kommunalt vatten och avlopp är redan utbyggt i området. Anslutning till det kommunala va-nätet sker utanför planområdet varför inget u-område för va-ledningar behövs i detaljplanen.

I vattentjänstlagen anges att en fastighetsägare inte får använda en allmän va- anläggning på ett sätt som innebär att avloppet tillförs vätskor, ämnen eller föremål som kan inverka skadligt på ledningsnätet eller anläggningens funktion eller på annat sätt medför skada eller olägenhet. För att klara de här kraven har företaget ett eget reningsverk där

processvatten från verksamheten renas före det går vidare till kommunalt spillvattennät. Färgvatten renas genom det egna reningsverket och stärkelse sedimenteras.

Fabriksområdets södra del. Industrins interna reningsverk till höger i bild.

Dagvatten

Öster om planområdet finns en branddamm som fylls med vatten från skogsområdet i söder. Överskottsvattnet från branddammen rinner i ett dike söder om industribyggnaderna vidare till Teåkersälven. Till diket kommer även vatten från de hårdgjorda ytorna inom planområdet via ledningar från dagvattenbrunnar och takavvattning. Planområdet består till största delen av hårdgjorda ytor och endast en mindre del av dagvattnet infiltreras i marken. En viss reningseffekt av dagvattnet bedöms ske i diket genom sedimentering.

Detaljplanen innebär en viss ökning av hårdgjorda ytor genom tillbyggnad av lokalerna samt utbyggnad av väg för rundkörning. Det befintliga ledningsnätet för dagvatten inom fastigheten bedöms ha kapacitet även för de tillkommande hårdgjorda ytorna. För att inte riskera att påverka Teåkersälven negativt är det viktigt att dagvattenhanteringen inom området utformas så att flödestoppar och föroreningar undviks.

Utbyggnad av en ny väg för rundkörning förutsätter att befintligt dike kulverteras. En dagvattenutredning har tagits fram av Sweco för att visa en princip för hur man kan kulvertera och fördröja dagvattnet mellan branddammen i öster och Teåkersälven i väster.

Utredningen föreslår, utöver kulvertering, två fördröjningsmagasin, ett strax efter branddammen och ett innan vattnet når ut i Teåkersälven. Det första magasinet har funktionen att fördröja mängden vatten i samband med stora nederbördsmängder och det andra har, utöver fördröjning, funktionen att sedimentera eventuella föroreningar som samlas upp i dagvattennätet innan det rinner ut i Teåkersälven.

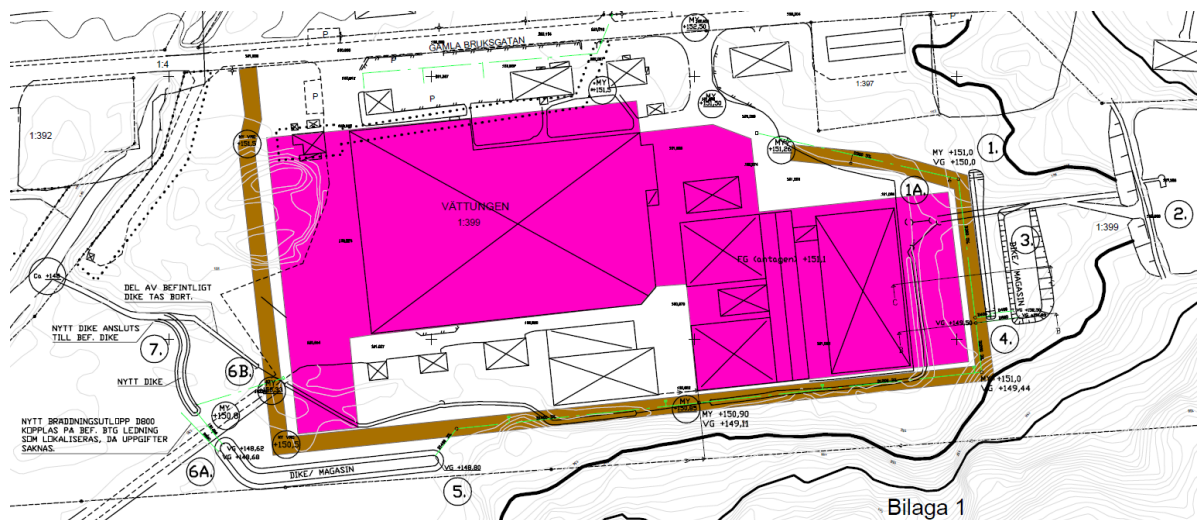

Bild från PM Dagvattenutredning. I bilden är utbyggnaden av industrilokalerna samt rundkörningsväg illustrerade med rosa respektive brun färg. Föreslagna dagvattenmagasin finns vid punkterna 3 och 5/6A.

I detaljplanen avsätts två områden med beteckningen b_2 . Område inom vilket anläggning för fördröjning av dagvatten får anläggas. Syftet med det östra området b_2 är att det ska finnas ett område inom vilket en större fördröjningsdamm kan anläggas (punkt 3 i ovanstående bild). Syftet med det västra området b_2 som ligger nedströms avrinningen från de hårdgjorda ytorna (mellan punkt 5 och 6A i ovanstående bild) är att inrymma ett dagvattenmagasin som har både en renings- och fördröjningsfunktion. Områdena är väl tilltagna till ytan för att det vid projekteringen ska finnas valmöjligheter av exakt läge och utformning. Det är möjligt att utnyttja marken även för annat under förutsättning att utrymme ändå finns för dagvattenanläggningarna. Dagvattenmagasinen projekteras i samband med projektering av vägen för rundkörning. De för dagvattenmagasinen föreslagna släntlutningarna har stämts av mot den geotekniska utredningen och möter inga hinder utifrån geoteknisk synvinkel.

El

Elförsörjningen sker via en lokal småskalig vattenkraftstation nedströms Marsjön vilken ägs av Bengtsfors Energi AB. Nätägare är Vattenfall AB. För ledningar och transformatorstation finns servitut. Ledningarna har mätts in i samband med detaljplanen och u-område läggs fast i plankartan. Ett område för transformatorstation säkerställs genom ett E-område i plankartan.

Värme

Uppvärmning sker med ånga och spillvärme genom egen anläggning.

Avfall

Avfallet sköts genom kommunens ordinarie avfallshantering. Verksamhetsavfall från produktionen omhändertas enligt gällande riktlinjer.

Gator och trafik

Gator

Kommunen är väghållare för Gamla Bruksgatan.

Under en vecka i oktober 2016 genomfördes en trafikräkning på Gamla Bruksgatan i anslutning till planområdet. Den visar att ÅDT (årsdygnstrafiken) är 273 fordon per dygn varav 23% är tung trafik. Hastighetsbegränsningen är 50 km/h på den aktuella sträckan och några hastighetsöverträdelser finns inte registrerade under mätveckan.

Om verksamhetens produktion ökar kommer även trafiken till och från verksamheten att öka. Trafiken till och från industrin går genom samhället Bäckefors. Under de senaste åren har Gamla Bruksgatan rustats upp och kommunen har anlagt en gång- och cykelbana för att öka trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter. För att dämpa farten genom samhället har flera fartgupp konstruerats. Trafiksäkerheten bedöms nu vara god genom Bäckefors.

Företaget planerar i samband med tillbyggnad att anlägga en ny in- och utfart till industriområdet i syfte att optimera transportflödet. Med ett ändrat flöde förbättras logistiken inom bruksområdet och framkomligheten för övriga trafikanter blir bättre på Gamla Bruksgatan. Nedanstående bild visar med blå streckad linje ungefärligt läge på den nya in- och utfarten.

Parkering

Industrins behov av parkering tillgodoses inom planområdet. Viss köbildning på Gamla Bruksgatan förekommer i dagsläget men situationen kommer att förbättras när ny in- och utfart för industrin skapas.

Flerbostadshusets behov av parkeringsplatser tillgodoses i anslutning till bostadshuset.

Gång-, cykel- och mopedtrafik

Inom Bäckefors tätort finns ett väl utvecklat nät för gång- och cykeltrafik. En ny gång- och cykelbana har anlagts längs den centrala

delen av Gamla Bruksgatan. Från samhället till bruksområdet finns inget särskilt område avsatt för GC-trafik.

Kollektivtrafik

Tillgång till kollektivtrafik finns i samhällets centrala delar.

Konsekvenser

Konsekvenser för näringslivet

Genom föreslagen detaljplan ges verksamheten möjlighet att utvecklas i en positiv riktning. Näringslivet bedöms påverkas positivt genom utbyggnad i enlighet med föreslagen detaljplan.

Konsekvenser för kulturmiljön

Den viktiga kulturmiljön längs Gamla Bruksgatan kan bevaras och ges ett starkare skydd med rivningsförbud. Kulturmiljön bedöms inte påverkas negativt genom utbyggnad i enlighet med föreslagen detaljplan.

Fastighetsrättsliga konsekvenser

Vättungen 1:399

Planen möjliggör för framtida utveckling.

På fastigheten finns byggnader som skyddas genom bestämmelserna q_1 och q_2 . Generellt sett omfattas byggnader som är särskilt värdefulla av bestämmelserna i PBL 8 kap. 13 § vilket innebär att de inte får förvanskas. Bestämmelsen q_1 ("Byggnaden ska underhållas och vårdas med material och metoder som överensstämmer med byggnadens kulturhistoriska värden") medför inga krav utöver de generella på fastighetsägaren och bestämmelsen kan därför inte utlösa någon ersättningsskyldighet. Byggnaderna skyddas också av rivningsförbud, q_2 , vilket kan utlösa rätt till ersättning om den skada som rivningsförbudet medför är betydande i förhållande till värdet av den berörda delen av fastigheten. Byggnaderna är idag funktionella och lämpliga för den verksamhet som bedrivs (pågående markanvändning) och rivningsförbudet bedöms inte försvåra den pågående markanvändningen. Rivningsförbudet motiveras av att byggnaderna ingår i, och är viktiga för, riksintresse för kulturmiljövården genom Dalslands bäst bevarade bruksmiljö; kulturmiljön Bäckefors bruk.

Bengtsfors kommuns ledningsrätt 1560–605.1 för vatten, avlopp och starkström

Ledningsrätten är onyttig och Bengtsfors kommun bör ansöka om att ta bort den.

Konsekvenser för miljön

Området är idag ett potentiellt förorenat område. Marken inom området där det funnits verksamheter sedan lång tid undersöks i samband med detaljplanens framtagande. Resultatet av undersökningen visar att

halterna av förorenande ämnen understiger riktvärdena för mindre känslig markanvändning. Miljön bedöms inte påverkas negativt genom utbyggnad i enlighet med föreslagen detaljplan.

Konsekvenser för miljö kvalitetsnormen för vatten

Vattnet i Teåkersälven har måttlig ekologisk status. Den föreslagna utformningen av dagvattensystemet innebär en förbättring genom att dagvattnet fördröjs och föroreningar sedimenteras innan det når Teåkersälven. Företaget har även utarbetade rutiner för hur man ska hindra föroreningar till följd av läckage att sprida sig till Teåkersälven. Sammantaget bedöms inte miljö kvalitetsnormen för vatten påverkas negativt.

Konsekvenser för naturvården

Teåkersälven med ett viktigt bestånd av flodpärlmussla rinner strax utanför planområdet. Verksamheten bedöms inte förorena mark eller vatten i omgivningen. För verksamhetens processvatten finns ett eget reningsverk som mellansteg innan spillvattnet transporteras till kommunens reningsverk. Föreslagen dagvattenhantering med anläggande av dagvattenmagasin innebär förbättrad säkerhet genom att eventuell breddning från reningsverket samlas upp i dagvattenmagasinet. Teåkersälven bedöms inte påverkas negativt genom utbyggnad i enlighet med föreslagen detaljplan.

Plangenomförande

Genomförandetid

Genomförandetiden är 5 år från den dag planen vunnit laga kraft. Efter det att genomförandetiden har gått ut fortsätter planen att gälla. Kommunen har därefter möjlighet att ändra eller upphäva planen, utan att behöva beakta de rättigheter som inte utnyttjats.

Huvudmannaskap

Huvudmannaskapet är kommunalt för allmän plats. Inom planområdet finns ingen allmän plats men det gränsar till den kommunala gatan som utgör allmän plats med kommunalt huvudmannaskap i angränsande detaljplan.

Ansvars- och kostnadsfördelning

Planarbetet bekostas av fastighetsägaren till Vättungen 1:399.

Fastighetsägaren finansierar och ansvarar för uppförandet av ny bebyggelse och anläggningar på kvartersmark såsom väg och dagvattensystem.

Kommunen ansvarar för allmänna gator och vatten- och avloppsledningar fram till anslutningspunkterna. Infrastrukturen är redan utbyggd och inga ytterligare investeringar krävs av kommunen.

Vattenfall ansvarar för el-ledningar fram till anslutningspunkten.

Fastighetsrättsliga frågor

Ledningsrätten 1560-605.1 (vatten, avlopp och starkström) är till förmån för Bengtsfors kommun. Ledningsrätten är numera onyttig och den bör därför omprövas för att tas bort.

Medverkande tjänstemän

Planarbetet har bedrivits av samhällsbyggnadsenheten, Bengtsfors kommun.